

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Omend de Afgifter og Ydelser, der erlægges efter Kapitelstaksten, i nyere Tid er blevet ret væsentlig indskrænkede, saaledes navnlig gennem Tiendeaflysningen, Fæstejordens Overgang til fri Eje og senest ved den fra 1. Januar 1915 gennemførte Omskrivning til Penge af de Staten tilhørende Jordebogsafgifter m. v., benyttes Kapitelstaksterne dog vedblivende i betydeligt Omfang. Efter Kapitelstakst bliver saaledes Størstedelen af den endnu ikke afløste Tiende udredet. Ogsaa Arvefæsteafgifter og lignende Grundbyrder er for det meste fastsatte i Korn og vil da blive afregnede efter Kapitelstakst, og det samme gælder for en stor Del Fæste- og Forpagtningsafgifter, Aftægter m. v.

Nogen nøjagtig Opgørelse af alle saadanne Afgifter, hvis Størrelse bestemmes gennem Kapitelstakst, lader sig ganske vist ikke foretage, og heller ikke haves der tilstrækkelige Oplysninger til at fastslaa, i hvilken Udstrækning disse Afgifter istadig erlægges in natura, men der findes dog tilstrækkelige Holdepunkter til tilnærmelsesvis at bestemme det samlede Beløb. De Statskassen tilhørende Jordebogsafgifter m. v. vil endnu for 1914 være at udrede efter Kapitelstakst eller in natura med i alt ca. 27000 Tdr. Korn (7000 Tdr. Rug, 4800 Tdr. Byg, 14400 Tdr. Havre, 800 Tdr. Hvede). I 63 Sogne paa Øerne og 184 Sogne i Jylland vil der for 1914 være at betale Tiende, og disse Tiender kan anslaaes til ca. 70000 Tdr. Korn (under Forudsætning af samme Fordeling paa de forskellige Kornsorter som for den hele Tiende før Aflysningen 13000 Tdr. Rug, 41500 Tdr. Byg, 14000 Tdr. Havre og 1500 Tdr. Hvede). Den samlede Sum af Arvefæsteafgifter m. v., hvorunder er medregnet Kornafgifter af bortsolgte Præstegaardsjorder, Bygafgift til Kommuner i Henhold til Forordningen af 18. Oktober 1811 samt en Del andre lignende mindre betydende Afgifter er pr. 1909 i Penge opgjort til 2.05 Mill. Kr. aarlig, og forudsætter man for disse samme Fordeling mellem virkelige Pengeafgifter og Kornafgifter (efter Kapitelstakst eller in natura), som er oplyst for Arvefæsteafgifter til Len, Stamhuse og Fideikommissgodser i den af Kommissionen angaaende disse afgivne Betænkning, vilde for Arvefæsteafgifter, der skal erlægges efter Kapitelstakst eller in natura, faas i alt ca. 195000 Tdr. Korn, hvoraf ca. 71700 Tdr. hører til Len, Stamhuse m. v. Af disse sidste var ca.

2200 Tdr. Rug, ca. 65200 Tdr. Byg, ca. 2600 Tdr. Havre og ca. 1700 Tdr. Hvede. Regner man med samme Fordeling mellem de forskellige Kornsorter ogsaa for de øvrige Arvefæsteafgifter, vilde af samtlige 195000 Tdr. Korn ca. 6000 Tdr. være Rug, ca. 178000 Tdr. Byg, ca. 7000 Tdr. Havre og ca. 4000 Tdr. Hvede. — Endvidere kan det samlede Beløb af Kornafgifter, der aarlig udredes af Fæstejorder, anslaaes til ca. 50000 Tdr. Korn, hvoraf ca. 9000 Tdr. kan antages at være Rug, 32000 Tdr. Byg, 8000 Tdr. Havre og 1000 Tdr. Hvede. For de her nævnte Afgifters Vedkommende vilde en Sammentælling give ialt 342000 Tdr. Korn, hvoraf 35000 Tdr. Rug, 256300 Tdr. Byg, 43400 Tdr. Havre og 7300 Tdr. Hvede. Denne samlede Opgørelse hviler dog paa en Række Forudsætninger, der om end sandsynlige ikke behøver at slaa helt til; dog er der ingen Grund til at mene, at den skulde give et væsentlig forkert Resultat.

Foruden de 342000 Tdr. Korn kommer imidlertid ogsaa Forpagtningsafgifter, Aftægter og andre lignende kontraktlige Ydelser i Betragtning, men om disses Størrelse kan intet end ikke tilnærmelsesvis sikkert angives, og endnu mindre hvor stor en Del der udredes efter Kapitelstakst eller in natura. Kun for Præsteembederne vides det, at deres Forpagtningsafgifter efter Kapitelstakst eller in natura udgør ca. 60000 Tdr., hvoraf ca. 51000 Tdr. er Byg. Sandsynligvis drejer det sig om ret store Beløb, antagelig snarere om mere end om mindre end alle de øvrige Afgifter til sammen.

Den Indskrænkning i Kapitelstakstens Anvendelse i den her nævnte Henseende, som efterhaanden er sket, er hovedsagelig et Resultat af Lovgivningen, men ogsaa paa saadanne Omraader, hvor der ingen Indgriben har fundet Sted fra Statsmagtens Side, saaledes i det rent privatretlige Forpagtningsforhold, er man antagelig kommet noget bort fra at lade Afgiftens Størrelse svinge med Kornpriserne. Dette vilde i hvert Fald være i god Overensstemmelse med Udviklingen, saaledes som den er foregaaet navnlig i den sidste Menneskealder. Den Grundtanke, der ligger bag ved at lade Afgifter, der skal svares af Landbrugsjorden, rette sig efter Kornpriserne fremfor at fæstne dem en Gang for alle til et bestemt Pengebeløb, er jo den, at det for saavel Nyder som Yder er